

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1989-1990**

12 OKTOBER 1989

**Voorstel van wet tot wijziging van artikel
24 van de wet van 20 juli 1971 op de
begraafplaatsen en de lijkbezorging**

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VANLERBERGHE**

Het voorstel van wet beoogt de as van de verbrande lijken elders dan binnen de omheining van een begraafplaats te mogen bewaren of uitstrooien. Tevens zou de uitstrooiing mogelijk dienen gemaakt te worden op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee.

*
* *

De Minister van Binnenlandse Zaken wijst erop dat het laatste lid van artikel 24 van de wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, de Koning nu reeds de mogelijkheid geeft om andere wijzen van uit-

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Cerehe, voorzitter; Borremans, Cardoen, Crucke, De Loor, Donnay, Flagothier, Luyten, Mouton, mevr. Panneels-Van Baelen, de heren Paque, Peetermans, Pinoie, Suykerbuyk, Tant, Toussaint, Vandenhaute, Van Eetvelt, Vanlerberghe, rapporteur.
2. Plaatsvervangers : de heren Delloy, Kelchtermans, Kenzeler, mevr. Van den Bogaert-Ceulemans.
3. Andere senatoren : de dames Harnie en Truffaut.

R. A 14351*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :**

248-1 (B.Z. 1988) : Voorstel van wet.

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1989-1990**

12 OCTOBRE 1989

**Proposition de loi modifiant l'article 24
de la loi du 20 juillet 1971 sur les funé-
railles et sépultures**

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INTERIEUR
PAR M. VANLERBERGHE**

La proposition de loi à l'examen vise à permettre la conservation et la dispersion des cendres des corps incinérés en d'autres endroits que dans l'enceinte d'un cimetière. Il faudrait aussi que la dispersion des cendres puisse se faire sur la mer territoriale contiguë au territoire de la Belgique.

*
* *

Le Ministre de l'Intérieur souligne que, selon le dernier alinéa de l'article 24 de la loi sur les funérailles et les sépultures, le Roi peut prévoir dès à présent d'autres modes de dispersion des cendres. Il note en

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : MM. Cerehe, président; Borremans, Cardoen, Crucke, De Loor, Donnay, Flagothier, Luyten, Mouton, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Peetermans, Pinoie, Suykerbuyk, Tant, Toussaint, Vandenhaute, Van Eetvelt, Vanlerberghe, rapporteur.
2. Membres suppléants : MM. Delloy, Kelchtermans, Kenzeler, Mme Van den Bogaert-Ceulemans.
3. Autres sénateurs : Mmes Harnie et Mme Truffaut.

R. A 14351*Voir :***Document du Sénat :**

248-1 (S.E. 1988) : Proposition de loi.

strooiing van de as te bepalen. Terloops wijst de Minister erop dat hij in het verleden steeds tegenstander geweest is van deze mogelijkheid: hij verklaart dat de administratie en de Raad van State van oordeel zijn dat deze aangelegenheid eerder bij wet zou geregeld worden dan door koninklijk besluit.

De Minister kan evenwel de uitstrooiing van de as op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee aanvaarden. Wat de uitstrooiing van de as in de zee betreft, werd ooit gesteld dat deze strijdig zou zijn met het eerste lid van artikel 2 (1) van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen de verontreiniging; deze zienswijze is nu door de bevoegde overheden verlaten.

De Minister is wel uitdrukkelijk tegenstander van de overhandiging van de urne aan de familie of aan een door de afgestorvene aangewezen persoon. Hij is ervan overtuigd dat de gemeenten hierdoor permanent onder druk zullen worden gezet om hun reglement te wijzigen. Hij is de mening toegedaan dat de begrafenis en asverspreiding een publieke aangelegenheid dienen te blijven. Hij legt er trouwens de nadruk op dat de ene wens de andere waard is en men moeilijk, enerzijds, de overhandiging van de as aan de familie kan toestaan, en, anderzijds, de begrafenis in een privédomrein kan weigeren: hoe dan ook zou dit een terugkeer zijn naar het Ancien Régime, waar privébegraafplaatsen gedoogd werden voor hen die het zich konden veroorloven. Waar grotere gemeenten in staat zullen zijn algemene reglementen te doen toepassen, zal ditzelfde reglement in kleinere gemeenten gewijzigd worden in functie van de aanvrager.

Een der auteurs wijst erop dat een schepen van de stad Luik de mening toegedaan is dat de wet enkel plaatsen zou dienen te vermelden waar uitstrooiing verboden is.

Een lid wijst erop dat het goedkeuren van dit voorstel van wet tot gevolg zal hebben dat zij die de wens hebben geuit, begraven te worden, gediscrimineerd zullen worden: er worden namelijk bepaalde privileges toegekend aan hen die de verassing voorstaan. De vrije overhandiging van de urnes zal trouwens de oprichting van privéheiligheden tot gevolg hebben alsmede van allerlei bedevaarttoorden, wat dan aanleiding kan geven tot het verstoren van de openbare orde. Daarenboven zal een nieuw soort handel gecreëerd worden.

(1) Artikel 2: Het is verboden voorwerpen of stoffen in de bij artikel 1 bedoelde wateren te werpen of te deponeren, verontreinigen of verontreinigende vloeistoffen erin uit te lozen of er gassen in te brengen, behalve de lozing van afvalwater waarvoor vergunning is verleend overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

passant qu'il a toujours été opposé, dans le passé, à cette possibilité: il déclare que l'administration et le Conseil d'Etat estiment que cette question devrait être réglée plutôt par une loi que par un arrêté royal.

Le Ministre estime toutefois pouvoir admettre la dispersion des cendres sur la mer territoriale contiguë au territoire de la Belgique. En ce qui concerne la dispersion des cendres en mer, on a déclaré jadis qu'elle serait contraire au premier alinéa de l'article 2 (1) de la loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution; ce point de vue a maintenant été abandonné par les autorités compétentes.

Le Ministre se dit toutefois fermement hostile à la remise de l'urne à la famille ou à une personne désignée par le défunt. Il est convaincu que, si elle était autorisée, les communes seraient en permanence pressées de modifier leur règlement. Il estime que les funérailles et la dispersion des cendres doivent rester du domaine public. Il souligne d'ailleurs qu'un souhait en vaut un autre et que l'on peut difficilement autoriser la remise des cendres à la famille tout en refusant les funérailles dans un domaine privé: de toute façon, cela constituerait un retour à l'Ancien Régime qui tolérait l'existence de cimetières privés pour ceux qui pouvaient se les permettre. Les grandes communes seront en mesure de faire appliquer des règlements généraux, mais les petites communes seront amenées à les modifier suivant le demandeur.

L'un des auteurs de la proposition souligne qu'un échevin de la ville de Liège estime que la loi devrait se contenter de mentionner les endroits où la dispersion des cendres serait interdite.

Un membre souligne que l'adoption de la proposition de loi entraînerait une discrimination aux dépens de ceux qui auraient émis le souhait d'être enterrés: en effet, certains privilèges sont accordés à ceux qui choisissent l'incinération. La libre remise des urnes entraînera d'ailleurs la création de sanctuaires privés et de toutes sortes de lieux de pèlerinage, ce qui peut provoquer des perturbations de l'ordre public. Elle donnera, en outre, lieu à un nouveau type de commerce.

(1) Article 2: Il est interdit de jeter ou de déposer des objets ou matières dans les eaux visées à l'article 1er, d'y laisser couler des liquides pollués ou polluants ou d'y introduire des gaz, sauf s'il s'agit de déversements d'eaux usées autorisés conformément aux dispositions de la présente loi.

Een senator wijst eveneens op de commercialisering die hierdoor zijn intrede zal doen: privé-initiatieven zullen privébegraafplaatsen creëren.

Een ander lid wenst dat iedereen gelijk voor de wet zou zijn. Een columbarium wordt na 15 jaar opnieuw gebruikt; hetzelfde geldt voor een graf. Met privé-urnes zal dit niet het geval zijn, wat tot gevolg heeft dat niet iedereen op gelijke wijze zal behandeld worden.

Meerdere leden wijzen er nog op dat zo een urne mag bewaard worden op een privéterrein, dit ook mogelijk zou moeten zijn voor een lijkst.

In de Commissie overheerst de mening dat een gelijke behandeling voor beide soorten begrafenissen noodzakelijk is. Een senator wijst erop dat zo de uitstrooiing in de zee niet uitgebreid wordt tot de grote wateroppervlakten, er een communautaire discriminatie zou ontstaan.

De Minister is geen tegenstander van uitbreiding van het tweede gedachtenstreepje, namelijk de uitstrooiing in de zee, naar de uitstrooiing in stromen of grote wateroppervlakten. Hij aanvaardt niet dat er zou gesproken worden over een communautaire discriminatie onder meer omdat bepaalde Vlamingen op een grotere afstand van de kust wonen dan de inwoners van bijvoorbeeld Moeskroen.

*
* *

De inleidende zin alsmede de twee eerste gedachtenstrepen worden aangenomen met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Een senator wijst erop dat het overhandigen van de urne aan de familie, zoals vermeld onder het derde gedachtenstreepje, onder andere in de Franse en de Nederlandse wetgeving is opgenomen.

Het derde gedachtenstreepje wordt verworpen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde voorstel van wet wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

*
* *

Dit verslag wordt goedgekeurd met eenparigheid door de 16 aanwezige leden.

De Rapporteur,
R. VANLERBERGHE.

De Voorzitter,
E. CEREXHE.

Un sénateur attire également l'attention sur la commercialisation qui s'en suivra: des cimetières privés seront créés à l'initiative privée.

Un autre membre souhaite que chacun soit égal devant la loi. Un columbarium est réutilisé au bout de 15 ans; il en est de même pour une tombe. Tel ne pourra pas être le cas d'urnes privées, de sorte que l'on ne traitera pas tout le monde de la même manière.

Plusieurs membres soulignent également que, si l'on peut conserver une telle urne sur un terrain privé, on devrait pouvoir en faire autant en ce qui concerne un cercueil.

L'opinion prévaut au sein de la Commission qu'il faut traiter de la même manière ces deux types de funérailles. Un sénateur souligne que, si l'on n'étend pas la possibilité de disperser les cendres en mer aux autres grandes surfaces aquatiques, il y aurait une discrimination entre les Communautés.

Le Ministre n'est pas opposé à l'élargissement de la portée du deuxième tiret en autorisant non seulement la dispersion en mer, mais aussi la dispersion sur les cours d'eau et sur les grandes surfaces aquatiques. Il n'admet pas que l'on parle de discrimination communautaire, notamment parce que certains Flamands habitent plus loin de la côte que, par exemple, les habitants de Mouscron.

*
* *

La phrase liminaire et les deux premiers tirets sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Un membre souligne que la remise de l'urne à la famille, dont il est question au troisième tiret, est prévue notamment dans les législations française et néerlandaise.

Le troisième tiret est rejeté par 9 voix et 3 abstentions.

La proposition de loi ainsi amendée a été adoptée à l'unanimité des 12 membres présents.

*
* *

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 16 membres présents.

Le Rapporteur,
R. VANLERBERGHE.

Le Président,
E. CEREXHE.

TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE

Enig artikel

Het voorlaatste lid van artikel 24 van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging wordt vervangen als volgt:

« De as van de verbrande lijken kan:

— worden uitgestrooid op een daartoe bestemd perceel van de begraafplaats;

— worden uitgestrooid op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee onder de voorwaarden die de Koning bepaalt. »

TEXTE ADOPTE
PAR LA COMMISSION

Article unique

L'avant-dernier alinéa de l'article 24 de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures est remplacé par la disposition suivante:

« Les cendres des corps incinérés peuvent être:

— dispersées sur une parcelle d'un cimetière réservée à cet effet;

— dispersées sur la mer territoriale contiguë au territoire de la Belgique, aux conditions que le Roi détermine. »